

Raadsvoorstel

Onderwerp: Verzoek om gemeentegarantie voor een lening aan VV Winsum
Datum: 5 juni 2019
Agendapunt: 11
Behandeling: Opiniërend en besluitvormend
Portefeuille-
houder(s): Wethouder H. Blok
Steller: Marielle Bakema m.bakema@hethogeland.nl
Zaaknummer: Z.HHL.005071

1. Samenvatting

VV Winsum heeft een verzoek ingediend om gemeentegarantie voor een lening van € 350.000,-. Deze lening is bedoeld om een bijdrage te leveren aan de realisatie van de nieuwe voetbalaccommodatie. In dit voorstel wordt uw Raad geadviseerd hieraan medewerking te verlenen.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

- Kennis te nemen van het voornemen van het college om een garantie te verstrekken voor een lening van € 350.000,-
- In de gelegenheid te zijn gesteld wensen en bedenkingen over dit voornemen ter kennis van het college te brengen.
- VV Winsum als partij waaraan het college voornemens is de garantie te verlenen goed te keuren.

3. Inleiding

3.1 Aanleiding

Het project Sportpark Winsum betreft de herinrichting van het gebied ten westen van de N361 en te zuiden van het Winsumerdiep. Er zijn diverse verenigingen gevestigd waaronder de korfbal, hockey, het zwembad, de tennis, voetbal (locatie Schilligeham) en een camping inclusief restaurant. Aangezien de voetbalverenigingen Hunsingo en Viboa beide al geruime tijd veldcapaciteitsproblemen kennen en ondertussen al meerdere jaren zijn gefuseerd tot VV Winsum, wordt in het gebied een nieuwe voetbalaccommodatie gerealiseerd met een drietal nieuwe velden waaronder twee van kunstgras. Winsum-West is van oudsher ontsloten via de Schilligeham. Deze weg is niet geschikt om in de nieuwe situatie als ontsluitingsweg te fungeren en zal daarom ook worden afgesloten middels het plaatsen van een paal. Enkel de begrafenisvereniging zal nog via deze weg toegang krijgen tot de begraafplaats (via sleutel). Er komt een nieuwe ontsluitingsweg door het gebied met een aansluiting op de N361 ter hoogte van de Geert Reinderstraat en een aansluiting op de Garnwerderweg. Met de realisatie van deze weg zijn de korfbal en hockey verenigingen, in tegenstelling tot de huidige situatie, ook per auto bereikbaar. Daarnaast krijgt camping Marenland een betere en veiligere ontsluiting. De oversteek voor voetgangers op N361 richting het sportpark is via de stoplichten die op de huidige locatie blijven staan.

Proces tot nu toe

Begin 2016 is meerdere malen een sessie geweest met de provincie, Prolander, Libau en de voetbalvereniging om tot een goede ruimtelijke invulling te komen. Daarbij is het gehele

gebied geanalyseerd en is naar de ruimtelijke structuur en landschapswaarden gekeken. Vervolgens zijn de kernkwaliteiten van het gebied benoemd. Bij de inrichting van het gebied is rekening gehouden met deze kwaliteiten. Deze ruimtelijke analyse vormt de grondslag voor twee ontwerp modellen, het sportlandschap en het sportpark. Bij de behandeling van de kadernota 2016 heeft de raad besloten het sportlandschap verder uit te werken.

Het model sportlandschap is door MD Landschapsarchitecten verder uitgewerkt tot een definitief schetsontwerp (maart 2017). Het schetsontwerp is een vertaling van de visie op wat het sportlandschap zou moeten zijn. In deze vertaling wordt dieper ingegaan op de ruimtelijke en functionele structuur in het sportlandschap en de relatie met het omliggende landschap.

Sportlandschap Winsum-West, uitwerking Roelofs

Het definitieve schetsontwerp geeft aan hoe de bestaande kernmerken in het plangebied, zoals het reliëf, slotenpatroon en onregelmatige blokverkeveling, zo min mogelijk worden aangetast, dan wel juist gebruikt worden.

Het bedrijf Roelofs uit Den Ham heeft schetsontwerp uitgewerkt tot een definitief plan, zie hierboven. In het najaar van 2018 zijn voorbereidende werkzaamheden in het gebied uitgevoerd zoals het dempen van watergangen en het aanbrengen van zand om zetting te genereren.

Ondertussen is de verdere aanleg van de drie velden, de realisatie van de infrastructuur en de nieuwe inrichting van het gebied aanbesteed en gegund aan Krinkels b.v. Krinkels b.v. heeft begin dit jaar het ontwerp van de velden uitgewerkt en is half april gestart met de uitvoerende werkzaamheden.

Bestemmingsplan

Het plangebied beslaat gronden die deels lagen in het bestemmingsplan Winsum-dorp en deels in het bestemmingsplan Buitengebied. Ze waren merendeels bestemd voor sport en agrarische gebruik. Om de gewenste ontwikkeling in Winsum-West mogelijk te maken, was een wijziging van de huidige bestemmingen nodig. Rho adviseurs heeft een bestemmingsplan specifiek voor Winsum-West gemaakt waarin het schetsontwerp als uitgangspunt is genomen. Op 20 februari 2018 is het bestemmingsplan door de Raad vastgesteld. Op dit moment loopt nog een beroep tegen de vaststelling bij de Raad van State. De zitting bij de Raad van State is 1 april 2019 geweest. Het is nu wachten op de uitspraak.

Duurzaamheid

Naast de herinrichting van het sportgebied door de aanleg van een geheel nieuwe ontsluiting, drie nieuwe velden en een clubgebouw is het uitgangspunt dat het gebied een duurzame invulling krijgt. Uit diverse onderzoeken is een pakket aan maatregelen naar voren gekomen dat toepasbaar is om het sportpark van duurzame energie te voorzien.

Voetbalaccommodatie

In de afgelopen anderhalf jaar is intensief samengewerkt met de VV Winsum om tot een definitief ontwerp te komen van de voetbalaccommodatie. Door het bestaande landschap en het Schetsontwerp van MD Architecten als uitgangspunt te nemen is het nieuwe clubgebouw ruimtelijk goed ingepast in het landschap.

Ter realisatie van het clubgebouw zijn afspraken met de VV Winsum gemaakt. Deze afspraken zijn vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst. Deze is als bijlage bij dit voorstel gevoegd. De afspraak is dat de VV Winsum € 350.000,- bijdraagt aan het clubgebouw. Op dit moment bevindt de ontwikkeling van het clubgebouw zich in een beslissende fase en is opdracht tot realisatie verleend.

Het wordt daarmee des te belangrijker dat de gemeente zekerheid krijgt over de bijdrage van € 350.000,- door VV Winsum. Op dit moment kan VV Winsum dit bedrag niet garanderen. Er is gestart met diverse acties en subsidieaanvragen echter levert dit onvoldoende dekking op. Als non-profitorganisatie is het lastig gebleken om via reguliere geldverstrekkers een lening van deze omvang te krijgen.

Maatschappelijk financieren is een partij die onder andere verenigingen ondersteunt bij de financiering van projecten. Maatschappelijk financieren kan voor het volledige bedrag van € 350.000,- een lening, tegen gunstige voorwaarden, verstrekken. Zij maakt daarbij gebruik van de Nederlandse Waterschapsbank. Deze bank heeft geen winstoogmerk waardoor zij tegen zeer gunstige tarieven een lening kan verstrekken. De jaarlijkse rente en aflossing is circa € 15.000,-. In het bijgevoegde verzoek van VV Winsum zetten zij in een meerjarenbegroting uiteen dat dit bedrag daarin past.

Gemeentegarantie

Er zit echter een voorwaarde aan deze lening verbonden; Maatschappelijk financieren kan de lening alleen verstrekken indien de gemeente Het Hogeland bereid is garant te staan voor deze lening. Aangezien er nog geen beleid ontwikkeld is omtrent gemeentegarantie is advies ingewonnen bij team staf-controllers. Dit advies is in dit voorstel verwerkt.

3.2 Bevoegdheid raad

In de Gemeentewet is vastgelegd dat er een financiële verordening moet zijn waarin nadere richtlijnen zijn opgenomen over de financieringsfunctie. Op grond van artikel 7 van de 'Financiële verordening gemeente Het Hogeland' besluit het college niet over het verstrekken van leningen, waarborgen en garanties groter dan € 50.000,- dan nadat de raad is geïnformeerd over het voornemen en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen. In onderhavig geval wordt een borg gevraagd voor € 350.000,-. Het voornemen dient derhalve ter informatie aan uw raad te worden voorgelegd.

3.3 Wettelijk of beleidskader

Wettelijk kader

Ten aanzien van het verstrekken van leningen en garanties door gemeenten geldt dat er, zowel op nationaal als op Europees niveau, sprake is van regelgeving waaraan moet worden voldaan. Zo stelt de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) dat leningen

en garanties alleen verstrekt mogen worden voor de uitoefening van de publieke taak. Daarnaast is er, zoals hierboven al aangegeven, in de Gemeentewet vastgelegd dat er een financiële verordening moet zijn waarin nadere richtlijnen zijn opgenomen over de financieringsfunctie. Ook op grond van de Wet Markt en Overheid moet de gemeente zich aan de Europese mededingingsregels houden om verstoring van de grensoverschrijdende marktwerking te voorkomen. De regelgeving op Europees niveau heeft met name betrekking op het tegengaan van ongeoorloofde staatssteun.

Wet Fido

De Wet Fido, artikel 2, eerste lid geeft aan dat het aangaan van leningen, het uitzetten van middelen en het verlenen van waarborgen en garanties uitsluitend zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak.

De wet stelt geen eisen aan het verstrekken van leningen en garanties uit hoofde van de publieke taak. Wel wordt in de toelichting op de Wet Fido aangegeven dat het gemeentebestuur (de gemeenteraad) bepaalt wat onder “de publieke taak” wordt verstaan. In die zin is er in de Wet Fido geen sprake van een inkadering. Dat is nagelaten omdat het op voorhand inkaderen van de publieke taak niet eenvoudig is. De gemeenten bepalen derhalve – gemotiveerd en transparant – in principe zelf wat onder de publieke taak moet worden verstaan en hoe deze zal worden uitgeoefend.

Financiële verordening en treasurystatuut gemeente Het Hogeland

In de Gemeentewet is vastgelegd dat er een financiële verordening moet zijn waarin nadere richtlijnen zijn opgenomen over de financieringsfunctie. Op grond van artikel 7 van de ‘Financiële verordening gemeente Het Hogeland’ besluit het college niet over het verstrekken van leningen, waarborgen en garanties groter dan € 50.000 dan nadat de raad is geïnformeerd over het voornemen en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.. Artikel 15 bepaalt dat het college in het treasurystatuut regels vaststelt inzake algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie en dit statuut ter vaststelling aanbiedt aan de raad. Conform artikel 3 van het ‘Treasurystatuut gemeente Het Hogeland’ mag de gemeente leningen of garanties uit hoofde van de “publieke taak” uitsluitend verstrekken aan door de Gemeenteraad goedgekeurde derde partijen, waarbij vooraf informatie wordt ingewonnen over de financiële positie en kredietwaardigheid van de betreffende partij.

Wet Markt en Overheid

Conform de gedragsregels in de Wet Markt en Overheid moet een overheid die commerciële activiteiten verricht (zoals het verstrekken van een lening, waarmee de overheid actief is op de financiële markt), zich aan de Europese mededingingsregels houden om verstoring van de grensoverschrijdende marktwerking te voorkomen. Er bestaat in de Wet markt en overheid een uitzondering voor economische activiteiten in het algemeen belang. Overheden hebben vrijheid bij het bepalen ervan. Terreinen waar de gemeente aan zou kunnen denken waar economische activiteiten in het algemeen belang verricht (kunnen) worden zijn volksgezondheid, maatschappelijke zorg en welzijn, culturele activiteiten, ruimtelijke ordening en veiligheid.

Europese regelgeving/staatssteun

Daar waar in de Nederlandse wetgeving voor gemeenten een vastomlijnd kader voor de omschrijving van de publieke taak ontbreekt, bevat de Europese regelgeving wel een kader. Voor het uitzetten of verstrekken van middelen (waaronder leningen, waarborgen en garanties) voor de uitoefening van de publieke taak moet een gemeente rekening houden met de staatssteunregels uit het EG-verdrag (artikelen 87,88 & 89 EG verdrag). Bepaalde

uitzettingen en verstrekkingen van middelen vallen namelijk onder deze Europese regelgeving.

Beleidskader

Zoals eerder aangegeven heeft de gemeente het Hogeland nog geen nadere beleidsregels vastgesteld voor het verstrekken van leningen of garanties. In het algemeen geldt dat gemeenten terughoudend moeten zijn ten aanzien van het verstrekken van een gemeentegarantie. Het merendeel van de gemeenten hanteert dan ook een 'Nee, tenzij principe'. Dit betekent dat alleen wordt meegewerkt als kan worden aangetoond dat het zonder tussenkomst van de gemeente niet mogelijk is om tegen marktconforme voorwaarden te lenen bij reguliere geldverstrekkers.

Publieke taak

De gemeente Het Hogeland mag enkel uit hoofde van de "publieke taak" een lening of garantie verstrekken aan een door uw raad goedgekeurde partij. Een strak allesomvattend kader valt echter niet te geven, maar een algemene omschrijving zou kunnen zijn dat iets tot publieke taak kan worden gerekend wanneer het particuliere bedrijfsleven niet of tegen bijzonder hoge kosten in een voorziening voorziet, waardoor deze niet of voor velen niet bereikbaar is. Een andere benadering voor het bepalen van wat onder 'publieke taak' wordt verstaan is te kijken wat in het Coalitieakkoord "Eenheid in Verscheidenheid" en de uitwerking daarvan in het Programmaplan 2019 is vastgesteld.

4. Toelichting

4.1 Risico's

Door het afgeven van een garantie neemt de gemeente het risico voor haar rekening dat de geldnemer in gebreke blijft bij het betalen van rente en aflossing van de hoofdsom. Oftewel, er is een geldnemer (in dit geval de VV Winsum die € 350.000,- investeert en geld nodig heeft) en een geldverstrekker (in dit geval de Waterschapsbank) en bij gemeentegarantie is er dan nog de gemeente die aan de geldverstrekker verklaart in de staan voor de verplichtingen die de geldnemer aan gaat. Door het afgeven van deze garantie neemt het risico voor de geldvertrekker aanzienlijk af en kan de lening tegen gunstige voorwaarden verkregen worden. Het risico voor de gemeente is beperkt aangezien "Maatschappelijk financieren/de Waterschapsbank" getoetst heeft of VV Winsum aan haar financiële verplichtingen zou kunnen voldoen bij het aangaan van een lening van € 350.000,-. Daarnaast zal de afspraak met VV Winsum worden gemaakt dat indien de vereniging niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, de gemeente het recht tot eerste koop heeft.

4.2 Argumenten/motivering

Zoals aangegeven ligt het verzoek van VV Winsum aan de gemeente Het Hogeland voor om garant te staan voor de lening van maximaal € 350.000,- ten behoeve van hun bijdrage aan de realisatie van de nieuwe sportaccommodatie. VV Winsum heeft zelf gezorgd voor de financiering, een lening "Maatschappelijk financieren" via de Nederlandse Waterschapsbank. De financiële positie en kredietwaardigheid van VV Winsum is daarbij getoetst. Deze lening is echter enkel te verkrijgen indien de gemeente Het Hogeland garant wil staan voor de lening. Gesteld kan worden dat er sprake is van wederzijdse afhankelijkheid.

Regelgeving

Dit verzoek is getoetst aan de hiervoor geschetste wet- en regelgeving. Voor wat betreft gedragsregels in de Wet Markt en Overheid en staatssteunregels zijn er geen bezwaren om garantstelling te verlenen. Blijft de vraag over of de gemeente de garantie kan verstrekken uit "hoofde van de publieke taak".

Publieke taak

In het collegeprogramma 'doar gruit en bluit' is het volgende opgenomen: "Sport is goed voor onze gezondheid. Sportverenigingen zijn goed voor de sociale cohesie en leefbaarheid van onze dorpen. In de nieuw op te stellen sportnota creëren we een gelijk speelveld. Daarin zoeken we met de verenigingen naar een goede balans in de gemeentelijke en eigen verantwoordelijkheid." Daarnaast is sportstimulering een speerpunt in het collegeprogramma. In het Programmaplan is daarnaast nog opgenomen dat de gemeente zorg draagt voor een aantrekkelijk accommodatieaanbod op het gebied van sport. Zoals uit het bovenstaande is af te leiden, zijn sportverenigingen en de daarbij behorende accommodaties belangrijk voor de gemeente. Met de realisatie van het sportlandschap Winsum West heeft de gemeente een toekomstbestendig sportpark waar velen sporten uitgeoefend kunnen worden. Zonder tussenkomst van de gemeente is het voor VV Winsum niet mogelijk om een lening te verkrijgen bij reguliere kredietverstrekkers. Met een garantstelling voor een lening van €350.000,- kan de VV Winsum haar bijdrage leveren aan de nieuwe voetbalaccommodatie. Dit is een belangrijk speerpunt in het Programmaplan, maar geeft ook een goede balans in de gemeentelijke en eigen verantwoordelijkheid. Daarmee kan gesteld worden dat de verstrekking van de garantstelling geschiedt voor de 'uitoefening van een publieke taak'.

5. Vervolgtraject

Zoals het er nu uitziet, kan binnen afzienbare tijd opdracht verleend worden aan de bouwkundig aannemer. Deze zal na de bouwvak starten met de bouwwerkzaamheden. Medio 2020 zal het clubgebouw opgeleverd worden.

6. Communicatie

Alle stakeholders zullen zoveel mogelijk bij het uitvoeringsproces betrokken worden om knelpunten in een vroegtijdig stadium te achterhalen en om eventuele overlast tot een minimum te beperken.

Bijlage:

Achterliggende documenten:

- Verzoek VV Winsum
- Brochure Financiering voor Verenigingen
- Offerte Financiering voor Verenigingen
- Vaststellingsovereenkomst

Winsum, 28 mei 2019

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,

Burgemeester,

Paul van Vilsteren

Henk Jan Bolding